

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001131

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демиденко Анастасія Леонідівна

2. ANASTASIIA L. DEMYDENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3668-3363

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 06-03-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-29
ID3914

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.01

Тема дисертації:

1. Неурядові (громадські) правозахисні організації як інститут громадянського суспільства: конституційно-правовий аспект
2. Non-governmental (public) human rights organizations as an institution of civil society: constitutional and legal aspect

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексній науково-правовій розробці природи неурядових (громадських) правозахисних організацій (далі – НПО) як інституту громадянського суспільства в конституційно-правовому аспекті, формам діяльності НПО (захист прав в національних судах і Європейському Суді з прав людини, взаємодії із органами законодавчої і виконавчої влади, здійсненню громадського контролю, а також особливостям діяльності в умовах збройної агресії Росії проти України), пропозиціям щодо вдосконалення правового регулювання НПО. Наукова робота є одним з перших досліджень окресленої проблеми, в якому з'ясовано місце НПО в структурі громадянського суспільства; визначено конституційно-правову природу

(поняття, ознаки, основні функції і види) неурядових правозахисних організацій як інститутів громадянського суспільства; окреслено між-народні стандарти і досвід конституційно-правового регулювання діяльності НПО в країнах ЄС і США; сформульовано загальну характеристику форм діяльності НПО; визначено роль НПО в судовому захисті прав і свобод людини в Україні та в Європейському Суді з прав людини; з'ясовано особливості участі НПО в законодавчому процесі і в діяльності виконавчої влади; визначено роль НПО у здійсненні громадського контролю; виокремлено особливості НПО щодо документування російської агресії і захисту осіб, що постраждали від неї; з'ясовано особливості діяльності НПО по захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Мета й завдання даної наукової роботи зумовили вибір її структури. Так, вона складається з 3-х розділів, присвячених теоретичним та конституційно-правовим засадам НПО як інститутів громадянського суспільства; характеристиці основних форм діяльності НПО в Україні; особливостям діяльності НПО в умовах збройної агресії росії проти України. Виокремлено види НПО, діяльність яких стосується захисту прав людини під час війни за певними типами, а саме: організації, що займаються захистом прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, що постраждали від збройної агресії проти України; організації, що здійснюють збір та документування воєнних злочинів, а також злочинів проти людяності, вчинених у ході російсько-української війни; організації, що здійснюють захист прав та інтересів військовослужбовців і членів їх сімей; організації, які займаються питаннями деокупації та реінтеграції захоплених територій України (зокрема Сходу та Криму). Сформульовано і проаналізовано такі форми діяльності НПО, як: 1) судовий захист прав людини шляхом залучення у судовий процес в національних судах або в рамках Європейського суду з прав людини; 2) співпрацю (взаємодію) з міжнародними структурами і національними органами державної влади; 3) громадський контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування; 4) правозахисний активізм; 5) документування злочинів проти людяності, воєнних злочинів, допомога жертвам війни і внутрішньо переміщеним особам. Обґрунтовано необхідність прийняття спеціального закону «Про правозахисні організації» або «Про правозахисну діяльність», де би врегулювався статус, права НПО, механізми їх взаємодії із органами державної влади. Удосконалено розуміння двоїстої природи участі НПО на рівні Європейського суду з прав людини, а саме: 1) неурядові (громадські) правозахисні організації захищають свої права як юридичної особи; 2) неурядові (громадські) правозахисні організації непрямо захищають широке коло прав людини, звертаючись із відповідними заявами і лише у виняткових ситуаціях звернення в інтересах інших осіб є допустимим. Наведено основні напрямки діяльності НПО щодо документування російської агресії і захисту осіб, що постраждали від неї, а саме: а) моніторинг та виявлення фактів вчинення воєнних злочинів у відкритих джерелах. Моніторинг представляє собою інститут щодо спостереження та фіксації фактів вчинення воєнних злочинів з певних соціально медіа-платформ, такі як Twitter, TikTok і Telegram, для збору важливого вмісту, такого як відео, фотографії та GPS-локації, які можуть слугувати доказами в майбутніх кримінальних процесах; б) відвідування місць проживання постраждалих від воєнних злочинів громадян з метою виявлення незадокументованих жертв з подальшим їх інтерв'юванням; в) безпосередній збір та якісна фіксація виявлених фактів вчинення воєнних злочинів, злочинів проти людяності та інших серйозних порушень міжнародного гуманітарного права. Діяльність щодо документування виявлених воєнних злочинів, злочинів проти людяності та інших серйозних порушень міжнародного гуманітарного права; г) систематизація зібраної інформації та проведення попередньої кваліфікації вчинених злочинів відповідно до Кримінального Кодексу України та Римського Статуту Міжнародного кримінального суду та розробка відповідних звітів щодо вчинення злочинів проти людяності та інших серйозних порушень міжнародного гуманітарного права.

2. The dissertation is devoted to the complex scientific and legal development of the nature of non-governmental (public) human rights organizations (NGOs) as an institution of civil society in the constitutional and legal aspect, forms of activity of non-governmental human rights organizations (protection of rights in national courts and the European Court of Human Rights, interaction with legislative and executive authorities, implementation of public control, as well as the peculiarities of activity in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine), proposals for improving the legal regulation of non-governmental human rights organizations. The scientific work

is one of the first studies of the outlined problem, in which: the place of NGOs in the structure of civil society is clarified; the constitutional and legal nature (concept, features, main functions and types) of non-governmental human rights organizations as institutions of civil society is defined; international standards and experience of constitutional and legal regulation of the activities of non-governmental human rights organizations in the EU and the USA are outlined; the general characteristics of the forms of activity of non-governmental human rights organizations are formulated; the role of non-governmental human rights organizations in the judicial protection of human rights and freedoms in Ukraine and in the European Court of Human Rights is defined; the peculiarities of the participation of non-governmental human rights organizations in the legislative process and in the activities of the executive power is clarified; the role of non-governmental human rights organizations in the implementation of public control is determined; the peculiarities of the activities of non-governmental human rights organizations regarding the documentation of Russian aggression and the protection of persons affected by it are highlighted; the peculiarities of the activities of non-governmental human rights organizations to protect the rights of internally displaced persons are clarified. The purpose and tasks of this scientific work led to the choice of its structure. Thus, it consists of 3 parts devoted to the theoretical and constitutional and legal foundations of non-governmental human rights organizations as institutions of civil society; characteristics of the main forms of activity of non-governmental human rights organizations in Ukraine; peculiarities of the activity of non-governmental human rights organizations in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine. Types of NGOs whose activities relate to the protection of human rights during the war are distinguished by certain types, namely: organizations engaged in the protection of the rights and interests of internally displaced persons and other persons affected by armed aggression against Ukraine; organizations collecting and documenting war crimes and crimes against humanity committed during the Russian-Ukrainian war; organizations protecting the rights and interests of servicemen and their family members; organizations dealing with issues of de-occupation and reintegration of captured territories of Ukraine (in particular, the East and Crimea). The following forms of NGO activity were formulated and analyzed: 1) judicial protection of human rights through involvement in legal proceedings in national courts or within the framework of the European Court of Human Rights; 2) cooperation (interaction) with international structures and national state authorities; 3) public control over the activities of state authorities and local self-government; 4) human rights activism; 5) documentation of crimes against humanity, war crimes, assistance to war victims and internally displaced persons. The necessity of adopting a special law "On Human Rights Organizations" or "On Human Rights Activities", which would regulate the status and rights of NGOs, mechanisms of their interaction with state authorities, is substantiated. Improved understanding of the dual nature of NGO participation at the ECHR level, namely: 1). The NGO protects its rights as a legal entity; 2) The NGO indirectly protects a wide range of human rights by making relevant statements and only in exceptional situations is it permissible to apply in the interests of other persons. The main areas of activity of non-governmental human rights organizations regarding the documentation of Russian aggression and the protection of persons affected by it are given, namely: a) monitoring and detection of facts of war crimes in open sources.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Слінько Т. М., Демиденко А. Л. Діяльність неурядових правозахисних організацій у сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Науково-практичний журнал ПРАВО.UA. // Б. 2022. № 4. С. 23-29.

- 2. Демиденко А. Л. Конституційно-правовий статус та основні функції неурядових правозахисних організацій. Наше право. № 2, // Б. 2023. С. 184-191.
- 3. Демиденко А. Л. Неурядові правозахисні організації і захист прав у Європейському суді з прав людини. Аналітично-порівняльне правознавство: Електронне наукове видання. //Б. 2023. № 5. С. 586-590.
- 4. Демиденко А. Л. Види неурядових правозахисних організацій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. // Б. 2023 Серія Право. Випуск 79: частина 2. С. 316-321.
- 5. Demidenko A. Volunteer activities in the sphere of human rights protection. Scientific journal of Polonia University. 2020. Issue 43. Vol. 6. p. 164-171.
- 6. Демиденко А. Л. Неурядові провозахисні організації у структурі громадянського суспільства. Конституційний дизайн: від макро до мікро рівня. XIII Тодиківські читання. Збірка тез наукових доповідей і повідомлень Міжнародної наукової конференції(19 червня 2020 року) / За заг. ред. проф. А. П. Гетьмана. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2020. С. 119-120.
- 7. Демиденко А. Л. Участь неурядових правозахисних організацій в судовому захисті прав і свобод людини в ЄСПЛ. Сучасні конституційні доктрини: проблеми формування та застосування в юрисдикційній практиці. XIV Тодиківські читання. Збірка тез наукових доповідей і повідомлень Міжнародної наукової конференції (11 червня 2021 року) / За заг. ред. проф.пА.пП.Гетьмана. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. — Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2021. С. 88-89.
- 8. Демиденко А. Л. Діяльність неурядових правозахисних організацій в умовах воєнного стану в Україні. Український конституціоналізм: виклики, народжені свободою. XV Тодиківські читання. Збірка тез наукових доповідей і повідомлень Міжнародної наукової конференції (23 грудня 2022 року) / За заг. ред. проф. А. П. Гетьмана. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2022. С. 98-99.
- 9. Демиденко А. Л. Історія становлення та розвитку НПО: конституційно-правовий аспект. Історія державотворчих процесів в Україні і зарубіжних країнах (до 30-ї річниці незалежності України та 25-річчя конституції України): Матеріали круглого столу. м. Харків, 27 травня. 2021 р. Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. С. 73-75.
- 10. Демиденко А. Л. Місце неурядових (громадських) правозахисних організацій у структурі громадянського суспільства (порівняльний аналіз). Юридична осінь 2019 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 29 листоп. 2019 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. С. 50-52.
- 11. Демиденко А. Л. Форми участі неурядових правозахисних організацій в законодавчому процесі. Юридична осінь 2020 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 23 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2020. С. 101-104.
- 12. Демиденко А. Л. Проблема фінансування неурядових правозахисних громадських організацій. Відновлення та розвиток України: ідеї, правові засади, інструментарій: матеріали міжнародного круглого столу, м. Ужгород, 26 грудня 2022 р. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. С. 76-79.
- 13. Демиденко А. Л. Неурядові правозахисні організації та їхня роль у процесах відбудови міст. Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 140-142.

- 14. Демиденко А. Л. Взаємодія неурядових правозахисних організацій з органами державної влади у процесі документування воєнних злочинів. Національна безпека як конституційна цінність: сучасні виклики : Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди Дня Конституції України, 22 черв. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Харків, 2023. С. 48-51.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000966

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слiнько Тетяна Миколаiвна

2. TETIANA M. SLINKO

Кваліфікація: к.ю.н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сiнькевич Олена Василiвна

2. Olena V. Sinkevich

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1700-9768

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербанюк Оксана Володимирівна

2. OKSANA V. SHCHERBANIUK

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1307-2535

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берченко Григорій Валерійович

2. Grigoriy V. Berchenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0365-9009

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Євгеній Володимирович

2. YEVHENII V. TKACHENKO

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2510-5362

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Барабаш Юрій Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Барабаш Юрій Григорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна